

Апстракт: Истраживања теоријско-методичких аспеката драмског дискурса усмерено је на разматрање драмског текста као позоришне представе, али и као штампаног текста намењеног самосталном читању и интерпретирању. Теоријски приступ сценској језичкој уметности укључиће и тумачење драмско-теоријских појмова али и лингвистичких компоненти драмскога дијалога и монолога. Теоријско-језички приступ драмском тексту претходи његовој методичкој обради. Дистрибуција језичког драмског материјала функционално одређује саму природу драмске радње, а драмски дијалози и монолози карактеролошки дефинишу и саме драмске ликове, па се намеће потреба наставног тумачења дијалога и монолога.

Кључне речи: сценско уметничко дело, драмски јунак, драмска радња, драмски дискурс, окрњени драмски исказ, елипса, драмски дијалог, драмски монолог, методички модел обраде позоришног дела.

УВОД

Говор је човекова активност у језичком облику. Ваља разликовати језик као апстрактни језички систем (langague) и говор (parole) као актуализацију језика у одређеној говорној ситуацији. За Фердинанда де Сосира језик је чиста пасивност, рецептивна способност ума. Он је код који укључује узајамност акустичке слике и појма, а говор је говорникова конкретизација тога кода. Конкретизација кода у књижевноуметничким делима жанровски је (пред)одређена. Драмски текст намењен глумцима на позорници разликује се од прозно-поетских текстова. Различита је и природа њиховог говора. Драмско књижевно дело намењено је извођењу на позоници, али се оно може и читати и слушати као било која два рода из друга два књижевна рода.

Уметност, према Шелинговом одређењу, почиње лирском субјективношћу, уздиже се до епске објективности и достиже драмску синтезу. Драма је мешовита синтетичка форма. Она је, у тумачењу Вилхелма Шлегела, прожимање лирског као чисте субјективности и епског као чисте објективности, а за Шелинга је синтеза општег и посебног (Шелинг, Ф. В., 1989, стр. 86). У драмском говору нема приповедања из опште перспективе приповедача, нити из перспективе тачке гледишта књижевних јунака. Нема описа књижевних јунака, а "драмске карактере битно одређује њихов властити говор о себи и, још у већој мјери, њихова акција" (Солар, М, 1979, стр. 184.). Има, дакако, дијалога, монолога, монолога у дијалогу, дијалога у монологу (Мукаржовски, Јан, 1981, стр. 282.). Међутим, упркос специфичним жанровским говорним обележјима, постоје и неке заједничке црте драмског, епског и лирског говора. Драма и еп монолошко-дијалошки представљају радњу, а лирика монолошки представља ситуацију. Упркос различитој природи монолога, дијалога, приповедања и представљања ситуација, те заједничке црте омогућују стварање мешовитих или прелазних врста попут лирске драме или дијалошког романа (Женет, Ж., 1985, стр. 170.). Наиме, и драми и епу заједничке су радња, дијалози и монолози, драми и лирици представљање, епу и лирици монолог. Драмски, пак, говор сукцесивно обједињује радњу и није ништа друго до конституент целине.

Драма као представљање уживо, тематски је одређена неком радњом, односно збивањем које подстицаје има у човековим мислима, осећањима, унутрашњем драмском подвојеном сукобу јунака; у борби против неке спољашње силе и друштвеним сукобима. Кроз говор глумца, у драми се нижу драмске ситуације и топографски одређују дидаскалијама. Будући да је "фабула драме начелно акција која се развија на основи воље карактера, мотивацијски сустав драме заснива се, прије свега, на оправдању поступног одвијања радње према неком циљу (Солар, М, 1979, 185.).

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com